

Konferenca šolskih knjižničarjev

ZBORNIK POVZETKOV • Ljubljana, 8. maj 2019

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SELAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Konferenca šolskih knjižničarjev

Zbornik povzetkov

Ljubljana, 8. 5. 2019

Organizator: Zavod RS za šolstvo

Urednica: Romana Fekonja

Strokovni pregled: organizacijski odbor Konference šolskih knjižničarjev

Jezikovni pregled: Romana Fekonja

Oblikovanje ovitka: Suzana Kogoj

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenija za šolstvo

Predstavnik: dr. Vinko Logaj

Elektronska izdaja

Ljubljana 2019

Publikacija ni plačljiva

Publikacija je dosegljiva na: <https://www.zrss.si/pdf/zbornik-konference-solskih-knjiznicarjev-2019.pdf>

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni
knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID=299734272](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:si:zbl-299734272)

ISBN 978-961-03-0437-1 (pdf)

Organizacijski odbor Konference šolskih knjižničarjev:

Biserka Lep, Zavod RS za šolstvo
mag. Nada Nedeljko, Zavod RS za šolstvo
Špela Bergoč, Zavod RS za šolstvo
Andreja Urbanec, OŠ Orehek Kranj
Tadeja Česen Šink, OŠ Frana Albrehta Kamnik
Metka Kostanjevec, Prva gimnazija Maribor
Mateja Drnovšek, OŠ Polje
Alja Bratuša, OŠ Polzela
Gregor Škrlj, OŠ Prule
Romana Fekonja, Zavod RS za šolstvo

Vsebina

PROGRAM KONFERENCE	6
Uvodni nagovor	7
PLENARNE PREDSTAVITVE	9
1. Sekcija za ŠK pri ZBDS	9
2. Projekt Branje ne pozna meja kot dejavnik spodbujanja branja	9
3. Branje in pisanje z roko – v roki	10
4. Kako učencem in dijakom približati knjižnični informacijski sistem COBISS	11
REFERATI	13
1. skupina	13
Joga v šolski knjižnici	13
Branje kot izziv za rešitev detektivske naloge	13
Gibalno ovirani dijaki in njihovi spremljevalci – promotorji branja	14
Pozdravljanje ob vstopu v knjižnico	15
Razvijanje notranje bralne motivacije skozi NMSB	16
Z urami KIZ navdušujemo in razvijamo interes za branje v 1. razredu	17
2. skupina	18
Veščina branja	18
Mednarodni projekt Erasmus+: Spodbujanje branja knjig	19
Branje za umirjanje v šolski knjižnici – »Bibliosvetovanje«	20
Knjižnične ure v šolski knjižnici na temo gibanje s knjigo	21

Dejavnosti medvrstniške aktivnosti za spodbujanje branja v osnovnošolski knjižnici	22
Branje je iskanje: model sodelovanja med splošnimi in šolskimi knjižnicami pri razvoju bralne kulture	23
3. skupina.....	25
Branje za učenje – branje za življenje?.....	25
Kako podajamo knjige v roke otrok? ali Izposoja kot statistika in poslanstvo šolske knjižnice.....	26
Formativno spremljanje v šolski knjižnici.....	27
Referenčni pogovor v šolski knjižnici v luči NLP komunikacijskega modela.....	27
Domače branje je lahko tudi zanimivo – branje s starši.....	28
Oblike in dejavnosti za motiviranje mladih bralcev	29
PRIMERI DOBRE PRAKSE.....	30
Bralne spodbude v šolski knjižnici.....	30
Branje in spodbujanje branja: Zimski prijatelji.....	31
Medgeneracijsko branje v knjižnici na OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica	32
Adventni koledar v šolski knjižnici.....	33
Izvedba prvega nacionalnega meseca skupnega branja na OŠ Prule.....	35
Bralno popotovanje.....	36
Medgeneracijsko branje – povezovanje najmlajših z najstniki	37

PROGRAM KONFERENCE

Ljubljana, 8. 5. 2019

9:15–11:30 **Uvodni del in strokovno predavanje**

- Multimodalna besedila (*dr. Dragica Haramija, dr. Janja Batič, Pedagoška fakulteta Maribor*)

11:30–12.00 Odmor

12:00–13:15 **Plenarne predstavitve**

- Sekcija za šolske knjižnice pri ZBDS (*mag. Urša Bajda*)
- Projekt Branje ne pozna meja kot dejavnik spodbujanja branja (*Leonida Babič*)
- Branje in pisanje z roko – v roki (*mag. Marijana Jazbec, Društvo Radi pišemo z roko*)
- Kako učencem in dijakom približati knjižnični informacijski sistem COBISS (*Boštjan Batič, IZUM*)

13:15–14:15 Odmor

14:15–16:30 **Referati in primeri dobre prakse**

1. skupina: referati 1
2. skupina: referati 2
3. skupina: referati 3
4. skupina: primeri dobre prakse

16:30 Zaključek konference

Uvodni nagovor

Spoštovani udeleženci konference šolskih knjižničarjev!

Dobrodošli na že tretji konferenci šolskih knjižničarjev.

Zaradi velikega in zelo dobrega odziva po prvih dveh konferencah je vredno vztrajati in se potruditi, da nadaljujemo s tovrstnimi srečanji. Tudi tokrat so k organizaciji pristopili člani organizacijskega odbora, ki so kar člani uredniškega odbora revije Šolska knjižnica. Hvala vam vsem za vaš čas in za trud ob sami pripravi konference (strokovni pregled referatov in primerov dobre prakse), organizaciji in današnji izpeljavi.

Na srečanjih vedno znova ugotavljamo, da šolski knjižničarji nujno potrebujemo naša strokovna druženja, izmenjavo mnenj, v predstavljenih primerih dobre prakse najdemo nove ideje za naše delo, v neformalnih pogovorih ugotovimo, da je rešitev za kakšen naš strokovni izziv pravzaprav dokaj preprosta. Nobena sodobna tehnologija in sodobne naprave ne morejo nadomestiti srečanja 'v živo'. Ko se vrnemo na svoja delovna mesta po šolah, k svojemu delu in k svojim nalogam, vse to vidimo v malce drugačni luči ali pa samo dobimo potrditev, da delamo prav in dobro.

Letošnja konferenca prinaša novost. Ločili smo vaše prispevke na referate in na predstavitve primerov dobre prakse. Na ta način malo zvišujemo zahtevnost pri pripravi vaših prispevkov in tako so referati podprti s teoretičnim izhodiščem in sledi opis, kako ta teoretična spoznanja prenesti v prakso. Verjamemo, da bomo na ta način le še poglobili in utrdili svoje znanje ter se marsikaj novega naučili.

Šolski knjižničarji imamo priložnost, da se povezujemo res s čisto vsemi predmeti in področji na šoli ter lahko na ta način uresničujemo tudi lastne interese in želje. Sami vemo, če delamo nekaj iz lastne želje in notranje motivacije, smo veliko bolj zadovoljni, uspešni in tudi rezultati so veliko boljši in trajnejši. V šolskem prostoru je že tako, da smo učitelji/knjižničarji predvsem motivatorji in navdihujemo ter usmerjamo naše učence/uporabnike. Imamo

veliko prednost, da lahko izkoristimo osebni pristop, ki je veliko bolj učinkovit. Pri našem delu ne gre drugače kot tako, da je uporabnik v središču dogajanja, vedno izhajamo iz njegovega predznanja, ga usmerjamo in skušamo uresničiti njegove želje in skupaj doseči cilj, ki si ga je zastavil. Prav takšen pa je v grobem opis sodobnih učnih pristopov, ki jih skušamo vedno bolj sistematično vpeljati v naše vzgojno-izobraževalno delo. Še kako je na mestu in primerno, da vsak šolski knjižničar pozna sodobne učne pristope, pozna najnovejše izsledke raziskav, ki usmerjajo naše delo v prihodnosti. Vsi skupaj si moramo prizadevati, da vsakega učenca pripeljemo do zastavljenega cilja. Pot do ciljev pa že dolgo ni samo ena in edina prava, teh poti je vsakokrat in vedno znova več, učitelj/knjižničar pa mora biti toliko pripravljen, da dopusti in omogoči doseganje ciljev po različnih poteh.

Cilj naše konference je posredovati nove ideje za delo, spodbuditi razmislek, kako se lotiti poučevanja na drugačen način kot do sedaj.

Verjamem, da je nabor vseh idej res velik in najbrž bo kar izziv odločiti se, v kateri skupini poslušati predstavitev. Te bodo potekale po posameznih skupinah sočasno v različnih prostorih. Odločitev smo vam skušali olajšati z natisnjenim zbornikom povzetkov. Ob prebiranju povzetkov se boste lažje odločili, kateri primeri iz prakse vas bolj zanimajo. Poleg tega so ob avtorjih prispevkov tudi njihovi elektronski naslovi in jih lahko tudi na ta način po konferenci kaj povprašate, ali jih prosite za posredovanje informacij. Naša želja je, da bi vsi, ki bodo primere predstavili, le-te tudi opisali v širšem prispevku, ki bo objavljen v reviji Šolska knjižnica, tako bodo dostopni res vsem udeležencem in širšemu bralskemu krogu.

Želim vam veliko novih spoznanj, zvrhano mero dobrih idej, poln seznam novih znanecv in prijetnega druženja ter klepeta s starimi znanci kolegi.

Romana Fekonja,
koordinatorka konference

Ljubljana, 8. maj 2019

PLENARNE PREDSTAVITVE

1. Sekcija za šolske knjižnice pri ZBDS

mag. Urša Bajda

V prispevku je predstavljeno delovanje Sekcije za šolske knjižnice pod okriljem Zveze bibliotekarskih društev Slovenije. Predstavljeno je delo sekcije v povezavi s koordinacijo dejavnosti slovenskih šolskih knjižnic v mednarodnih in nacionalnih aktivnostih, delovanje članov izvršnega odbora sekcije na področjih: promocije, publicistične dejavnosti, sodelovanje z drugimi strokovnimi združenji šolskih knjižničarjev ter organi odločanja in organizacijo, sodelovanjem in udeležbo na raznolikih strokovnih dogodkih.

Ključne besede: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, ZBDS, Sekcija za šolske knjižnice, šolske knjižnice, mednarodni mesec šolskih knjižnic

2. Projekt Branje ne pozna meja kot dejavnik spodbujanja branja

Leonida Babič

Bralni projekti predstavljajo pomemben dejavnik spodbujanja branja. Med projekti, ki spodbujajo branje, so projekt Branje ne pozna meja, Rastem s knjigo, Noč knjige, Nacionalni mesec skupnega branja, Beremo skupaj ter vrsta drugih. Projekt Branje ne pozna meja sega v leto 2013, ki ga je evropska organizacija za promocijo branja EU READ razglasila za evropsko leto glasnega branja. Branje ne pozna meja je mednarodni slovensko-hrvaški projekt, katerega nosilca sta Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

in Hrvatsko knjižničarsko društvo. Projekt se izvaja v šolskih knjižnicah. Namen projekta je spodbujati učence, da bi jim vsakodnevno branje postalo navada, s cilji razvijanja bralnih veščin in spretnosti, različnih vrst pismenosti, kritičnega mišljenja ter bogatenja besednega zaklada. Končni rezultat projekta pa je razvoj ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja.

Ključne besede: bralni projekti, spodbujanje branja, Branje ne pozna meja, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

3. Branje in pisanje z roko – v roki

mag. Marijana Jazbec
Društvo Radi pišemo z roko

V Sloveniji si že nekaj let prizadevamo ozaveščati strokovno in splošno javnost o pomenu pisanja z roko. Pisanje z roko je več kot uporaba pisala, je izvirna spretnost. Spretnosti razvijamo z vajo. Naši možgani bolj kompleksno delujejo pri pisanju z roko kot pri pisanju z računalnikom. Informacija, ki jo napišemo z roko, se v spominu zadrži dlje časa. Pri pisanju z roko se nam utrne več idej, ohranjamo pa tudi dolgotrajnejšo pozornost. Psihologinja dr. Simona Tancig poudarja, da je branje tesno povezano s pisanjem. Pisanje z roko bolj spodbuja tekočnost in učinkovitost branja kot tipkanje.

Razvoj informacijske tehnologije in prevladujoča uporaba računalnika v pisnem komuniciranju je privedla do zmanjšanja motoričnih spretnosti, ki jih razvijamo s pisanjem z roko. Napisati eno stran z roko predstavlja pravi fizični napor. Učitelji opažajo in mladi poudarjajo, da skoraj ne znajo več pisati z roko, njihove kretnje so toge, neizdelane, nerodne. Tudi veliko večino osebnih sporočil, npr. čestitk za rojstni dan, zahval ali pohval, izrazov sožalja pošiljamo in prejemamo preko e-pošte. E-pošta ima moč

množičnega, poceni, pa tudi neosebnega komuniciranja. Z enim klikom lahko pošljete sporočilo več stotim prejemnikom.

Leta 2017 smo ustanovili Društvo Radi pišemo z roko. Osrednji letni dogodek društva je Teden pisanja z roko.

Letošnji Teden pisanja z roko smo posvetili pisanju posvetil v knjige. Naključno ali ne, veliko koordinatorjev Tedna pisanja z roko je knjižničarjev. Tako smo tudi mi simbolično povezali obe dejavnosti. Pisanje z roko in branje sta pomembna kulturna dosežka človeka. Oboje je digitalna tehnologija skoraj spravila na kolena. Skoraj, pravim, saj ni čisto tako.

Ključne besede: pisanje, branje, pisanje z roko, spretnost, komunikacija

4. Kako učencem in dijakom približati knjižnični informacijski sistem COBISS

Boštjan Batič

IZUM

Na Institutu informacijskih znanosti se zavedamo pomena digitalne pismenosti in dostopa do knjižničnega informacijskega sistema COBISS. Z vstopom šolskih knjižnic v sistem COBISS se je tako povečalo tudi število naših uporabnikov. Ker si želimo, da bi učenci in dijaki uspešno uporabljali naše storitve, sta zraven razvoja naprednih rešitev, ki olajšajo dostop do informacijskih virov in izboljšajo uporabniško izkušnjo, pomembna tudi promocija in izobraževanje. Delež učencev, ki imajo v šolski knjižnici geslo za dostop do storitve Moja knjižnica, je še vedno majhen. Naša naloga je, da jim storitev približamo, tako s promocijo na raznih dogodkih kot tudi z izobraževalnimi dogodki v šoli. Kurikul za knjižnično informacijsko znanje navaja, da se učenci in dijaki naučijo samostojnega iskanja po katalogu

COBISS. To mora biti naš skupen cilj, tako za IZUM kot tudi za knjižničarje, ki so poskrbeli, da je prvi del naloge, vstop v sistem COBISS, uspešno zaključen. Ko bodo učenci in dijaki dobili vse potrebne podatke za dostop do Moje knjižnice, bodo lahko izkoristili dodano vrednost, ki jo s tem prinaša COBISS. Vedno bodo imeli na razpolago informacije o izposoji gradiva v šolski knjižnici. Marsikdo je tega vaje že iz splošne knjižnice. V ta namen bomo predstavili, kako bi lahko v šolski uri z nekaj osnovnimi vajami približali COBISS učencem in jih tako navdušili za uporabo sodobnih tehnologij pri iskanju informacij, ki jih potrebujejo pri svojem izobraževanju.

Ključne besede: informacijski viri, iskanje, katalog, COBISS, šolske knjižnice, izobraževanje, KIZ

REFERATI

1. skupina

Joga v šolski knjižnici

Monika Dobravc
OŠ Gustava Šiliha Velenje
monika.dobravc22@gmail.com

Otroci potrebujejo tišino, da lahko občutijo in doživijo svoja čustva, da se osredotočijo na tisto, kar delajo, da najdejo ravnotežje v sebi in si na tak način naberejo novih moči. Kot knjižničarka sem rešitev našla v izvedbi posameznih ur knjižničnega informacijskega znanja, kjer tkem vez med prebrano zgodbo in določenimi elementi joge. Moje izkušnje so pozitivne, saj sem v svoje delo z otroki vnesla svežino in pestrost ter opustila storilnostno naravnost ur v knjižnici.

Ključne besede: sproščanje, umirjanje, joga, knjižnično informacijsko znanje, knjižnica

Branje kot izziv za rešitev detektivske naloge

Lidija Mazgan
OŠ Dušana Flisa Hoče
lidija.mazgan@guest.arnes.si

Sodelovanje knjižničarke z učiteljico matematike je redko, vendar če obstaja volja in ideja, lahko nastane zelo uspešna učna ura. Tako je nastala medpredmetna učna ura Bodimo detektivi, ki sva jo z učiteljico matematike izvedli v 6. razredu OŠ. Uro sva zastavili problemsko, tako da sva učencem postavili detektivsko nalogo, vezano na zapis števil v davnini. Učenci so s

pomočjo branja klasičnih informacijskih virov razkrivali neznan znakovni zapis, ki je bil sestavljen iz treh delov. Vsaka skupina je s pomočjo delovnega lista reševala en del te naloge. Ker sva želeli, da vsi učenci aktivno delajo, sva si zamislili delo v heterogenih skupinah ter učencem razdelili vloge. Neznan znakovni zapis je pomenil močno motivacijo za aktivno delo. Vse skupine so uspešno rešile svoj del naloge, saj sva z učiteljico ves čas spremljali njihov napredek in pomagali, kjer so nastopile težave. Cilj je bil uspešno rešena naloga, v kateri so sodelovali vsi učenci. Na koncu so bili zadovoljni in hkrati presenečeni, saj je bil rezultat njihovega raziskovanja zapis aktualnega datuma.

Ključne besede: detektivska naloga, medpredmetno povezovanje, naravna števila v davni, uporaba klasičnih virov, branje poučne literature

Gibalno ovirani dijaki in njihovi spremljevalci – promotorji branja

Katarina Jesih Šterbenc
Gimnazija Moste in Gimnazija Poljane
katarina.jesih@guest.arnes.si

V prispevku je opisano sodelovanje gibalno oviranih dijakov in njihovih spremljevalcev kot promotorjev branja na Gimnaziji Moste. V nadaljevanju je podrobneje predstavljena knjižnica omenjene gimnazije, ki posredno skrbi za promocijo branja in postaja čedalje pomembnejši vezni člen med bralci in nebralci. Predstavljena je tudi šola in njena prilagojenost funkcionalno oviranim dijakom. Pri načrtovanju ur KIZ-a je potreben poseben premislek, sploh pri načrtovanju organizacije ogledov drugih institucij, saj gibalno ovirani dijaki velikokrat ne morejo na vse ogledе. Zato je veliko ur izvedenih kar na šoli. Na teh urah so prisotni tudi spremljevalci gibalno oviranih dijakov. Le-ti so aktivno vključeni v promocijo branja na šoli. Dijaki berejo drug drugemu, včasih kakšno knjigo preberejo kar

spremljevalci, na glas, gibalno oviranim pa tudi ostalim. Gibalno ovirani dijaki so v svojih razredih zelo lepo sprejeti, sošolci cenijo njihovo mnenje. Spremljevalci so enkratna podaljšana roka knjižničarja, saj veliko česa preživijo v razredu z dijaki. Spremljevalci tudi poročajo o željah dijakov, o njihovih interesnih področjih. Na ta način knjižničar izve, kaj in kakšno literaturo lahko ponudi uporabnikom.

Ključne besede: šolska knjižnica, uporabniki s posebnimi potrebami, gibalno ovirani dijaki, Gimnazija Moste, spremljevalci

Pozdravljanje ob vstopu v knjižnico

mag. Barbara Turinek
OŠ Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj
barbara.turinek@gmail.com

Bonton veleva, da se ob vstopu v knjižnico pozdravi. Opažanja v knjižnici kažejo, da to ni več samoumevno. Zastavlja se vprašanje, ali je možno pozdravljanje izboljšati, in če, na kakšen način. Za aktualno tematiko se je odločil učenec Osnovne šole Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj in izdelal raziskovalno nalogo. Cilj naloge je bil, da bi se pozdravljanje v knjižnici izboljšalo. Najprej je potekalo opazovanje, da bi se ugotovilo, v kolikšni meri učenci in učenke sploh pozdravljajo. Sledil je tritedenski poskus z uporabo robota, ki je učence in učenke pozdravil: »Dober dan«. Sledilo je ponovno opazovanje z uporabo in po uporabi robota. Pozdravljanje ob vstopu v knjižnico se je s 40,6 % izboljšalo na 72,4 % (tretji teden z uporabo robota) oziroma na 70,1 % (dva meseca po uporabi robota). Robot v knjižnici je prispeval k temu, da učenci in učenke pozdravljajo bolj dosledno.

Ključne besede: bonton, pozdravljanje, knjižnica, robot

Razvijanje notranje bralne motivacije skozi NMSB

Mateja Karneža
Osnovna šola Voličina
mateja.karneza@guest.arnes.si

Branje je veščina, ki nas spremlja vse življenje. Ključni dejavnik pri razvoju bralnih spretnosti otroka je njegova družina, ki ga motivira za branje. Pomembno je, da otroka, ko osvoji bralno tehniko, spodbujamo naprej in ga ne prepustimo samega sebi ter se še vedno z njim pogovarjamo o prebrani knjigi, mu beremo in svetujemo. Kot bralec bo otroku starš vzgled in otrok bo tako lažje razvil notranjo motivacijo za branje. Kjer otroci nimajo podpore pri razvijanju bralnih spretnosti in v družini branje ni pomembna vrednota, mora učitelj ali knjižničar prevzeti pobudo in poskušati pri otroku spodbuditi željo po branju vsaj z zunanjo motivacijo, ki se bo v času osnovnega šolanja (9 let) mogoče razvila v notranjo. V okviru Nacionalnega meseca skupnega branja smo na šoli poskušali takšne otroke motivirati za branje z naslednjimi dejavnostmi: učenci višjih razredov berejo mlajšim učencem, jutranje branje v razredu, prvi obisk šolske knjižnice za prvošolce, literarna čajanka, branje Prešernove poezije, skupno branje v Učnih vrtovih in branje babice.

Ključne besede: bralna motivacija, Nacionalni mesec skupnega branja, medgeneracijsko branje, dejavnosti za spodbujanje branja

Z urami KIZ navdušujemo in razvijamo interes za branje v 1. razredu

Nina Kranjec
OŠ Grm Novo mesto
nina.kranjec@guest.arnes.si

Ure KIZ vsako leto skrbno načrtujemo ob začetku šolskega leta. V 1. razredu se te ure medpredmetno povezujejo z urami slovenskega jezika, saj se trudimo vse cilje KIZ doseči s pomočjo pravljic. Prvošolci so namreč po starosti še vedno v pravljичnem obdobju. Pravljичni junaki, situacije in čudeži otroka pripravljajo na življenje. S pravljicami otroci usvajajo jezik in si bogatijo besedni zaklad, zato je zanje pomembno, da jim v tem obdobju pravljice bere oziroma pripoveduje odrasla oseba, ki izbira kakovostna besedila, primerna njihovi starostni stopnji. Z izborom pravljic, živim pripovedovanjem in dejavnostmi, povezanimi s pravljicami, želimo pri otrocih ustvariti pozitivne izkušnje, razvijati notranjo motivacijo za branje in jih tako usmeriti, da postanejo bralci za vse življenje. V prispevku so predstavljeni primeri ur KIZ, ki jih izvajamo v 1. razredu. Izkušnje kažejo, da po vsaki takšni uri KIZ beležimo povečan obisk in izposajo v knjižnici. Tako s takšnim načinom izvajanja ur KIZ pripomoremo k poglobljanju notranje motivacije učencev za branje.

Ključne besede: šolska knjižnica, KIZ, 1. razred, interes za branje, pravljice

2. skupina

Veščina branja

Ksenija Kregar
Knjižnica OŠ Livada Velenje
ksenija.kregar@guest.arnes.si

V prispevku so predstavljeni nekateri vidiki branja. Branje je namreč veščina in potovanje v nekatere druge, še neznane svetove. V prispevku je izpostavljena velika vloga staršev pri branju ter kako postati bralec za vse življenje. Branje je najpomembnejša socialna sposobnost, ki je otroku potrebna. Je tudi osnovno sredstvo za učenje. Pomembna je vloga šole pri razvijanju veščine branja in zato s številnimi konkretnimi dejavnostmi spodbujamo branje na šoli. Od pravljčnih ur do bralnega žakeljčka, medgeneracijskega branja bralne značke in še marsikaj drugega počnemo na šoli, da bi spodbudili otroke k branju. Seveda pa se dotaknemo tudi težav, ki jih imajo otroci pri branju. Še posebej je izpostavljen pomen branja. Zavedati se moramo, da se z branjem razvijajo naši možgani.

Ključne besede: branje, veščina branja, vloga šole, vloga staršev, težave pri branju

Mednarodni projekt Erasmus+: Spodbujanje branja knjig

Urška Repinc in Anita Zupanc
OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica
urska.repinc@osbohinj.si
anitazupanc1@gmail.com

OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica sodeluje pri mednarodnem projektu Erasmus+ z naslovom Spodbujanje branja knjig. Projekt poteka dve šolski leti s pričetkom v septembru 2018. Ključne osebe projekta na šoli, slovenistke in šolska knjižničarka, usmerjajo aktivnosti na šoli in se vključujejo v delo na mednarodni ravni. Glavni dogodki so enotedenska mednarodna srečanja, ki se zvrstijo v obdobju dveh let. Na mednarodnem nivoju je naša šola dobila nalogo izdajati glasilo, ki seznanja o pomembnejših dogodkih projekta. Aktivnosti projekta se izrazijo v različnih izdelkih, eden od njih je glasilo. Prispevek opisuje aktivnosti projekta s poudarkom na izdajanju glasila in je plod akcijskega raziskovanja avtoric – dveh ključnih oseb projekta.

Ključne besede: branje, projektno delo, sodelovanje, glasilo

Branje za umirjanje v šolski knjižnici: »Bibliosvetovanje«

Sandra Peršin Nemec
OŠ Danila Lokarja Ajdovščina
sandra.persin-nemec@os-ajdovscina.si

Prispevek predstavlja dejavnost bibliosvetovanja v šolski knjižnici Osnovne šole Antona Ukmarja Koper. Izvajala se je v šolskem letu 2017/2018 za učence 1. razreda v času podaljšanega bivanja. Namenjena je bila umirjanju učencev, ki so potrebovali umik iz razreda. Bibliosvetovanje je predstavljeno s teoretičnimi osnovami in praktično izvedbo v šolski knjižnici. Avtorica je šolska knjižničarka, ki si je za cilj postavila obravnavo različnih zgodb z motivi konfliktov, prijateljstva, deljenja stvari, drugačnosti in podobno. Prispevek predstavlja tudi bistvo identifikacije učencev z glavnimi junaki ter vpogled v konkretne izkušnje, ki jih učenci doživljajo v šoli. Predstavljene so različne zgodbe, liki in načini, na katere se ti soočajo z nastalo situacijo, ter pogovori z učenci ob prebranih knjigah.

Ključne besede: branje, šolska knjižnica, bibliosvetovanje, vživljanje, pogovor

Knjižnične ure v šolski knjižnici na temo gibanje s knjigo

Borut Mlinarič
Center za sluh in govor
borut.mlinaric@csgm.si

Na Centru za sluh in govor smo izbrali bralni nahrbtnik iz ekoloških materialov, s katerim poskušamo učencem s posebnimi potrebami, gluhim in naglušnim učencem približati »branje knjig« kot posebno prijetno doživetje, ob katerem učenci razvijajo tudi zdrav življenjski slog, ki je pomemben za njihovo telesno, duševno in mentalno zdravje v zdravem okolju. Prehrana, gibanje, zdrav um in zdravo okolje so ključnega pomena za naše gluhe in naglušne učence, ki ne smejo biti izključeni iz družbe zaradi njihovih slušnih omejitev. Učence Centra za sluh in govor povezujejo različnost, drugačnost, izvirnost, individualnost; tiste, ki so prišli iz večinskih šol pa še čustvena nestabilnost, zato je vključenost in sprejetost naših učencev v širšo družbo zelo pomemben dejavnik. Pridružili smo se projektu »Brati gore«. Izbrali smo literaturo, ki je povezana z gibanjem in Alpami, ter naše gluhe učence razdelili mešano med slišče vrstnike v dve skupini na mlajše in starejše.

Ključne besede: šolska knjižnica, uporabniki s posebnimi potrebami, gluhi učenci, zdrava prehrana, gibanje

Dejavnosti medvrstniške aktivnosti za spodbujanje branja v osnovnošolski knjižnici

Martina Kozorog Kenda

OŠ Simona Dušana Muniha Most na Soči

martina.kozorog-kenda@guest.arnes.si

Vseživljenjsko učenje je v hitro spreminjajoči se družbi postalo pogoj uspešnosti. Cilj pedagoškega dela v šolski knjižnici je razvijanje sposobnosti in spretnosti, ki spodbujajo aktivno pridobivanje kakovostnega znanja, kritično in ustvarjalno razmišljanje, izražanje čustev, misli in zaznav. Knjižničarji sodelujemo v vzgojno-izobraževalnem procesu in načrtujemo delo z učitelji predmetov z namenom izboljšati bralne navade in motivacijo za branje učencev. Prispevek predstavlja primere medvrstniškega spodbujanja branja kot sredstva učenja in razvijanja trajnega interesa za branje. Predstavljene dejavnosti so rezultat ciljnega spodbujanja razvoja ključnih kompetenc učencev.

Ključne besede: šolska knjižnica, branje, bralna motivacija, medgeneracijsko branje, priporočanje knjig, promocija gradiva, označevanje knjig

Branje je iskanje: model sodelovanja med splošnimi in šolskimi knjižnicami pri razvoju bralne kulture

Irena Milivojevič Kotnik
OŠ Frana Albrehta Kamnik
irena.milivojevic-kotnik@os-fa.si

Mag. Breda Podbrežnik Vukmir
Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik
breda.podbreznik@kam.sik.si

Na kamniškem in komendskem področju že 34 let uspešno deluje aktiv šolskih knjižničark, na katerem se srečujejo šolske knjižničarke osnovnih šol in predstavnice splošne knjižnice Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik. Na srečanjih predstavljajo primere dobrih praks in med drugim skupaj iščejo načine, kako približati branje učencem. Prav v tem okolju je v šolskem letu 2017/18 zaživel medobčinski projekt Branje je iskanje. To je družinska bralna značka, v katero so vključene družine, ki preko treh različnih dejavnosti (branje, udeležba na literarnih dogodkih in raziskovanje) krepijo bralno kulturo.

Projekt je nastal na podlagi teoretičnega modela sodelovanja med splošno in šolskimi knjižnicami pri razvoju bralne kulture. Bralna kultura je splet idej, vrednot, norm, vsebin in sporočil, ki jih oblikujemo in posredujemo v zvezi z branjem z namenom oblikovanja naučenega vedenja. Gre za širši družbeni kontekst, ki predstavlja odnos do branja. Bralna kultura je temelj bralne pismenosti. Pri sodelovanju je pomembno, da obe sodelujoči strani izrabita komplementarna znanja in zmožnosti v interakciji. Zato je pomembno skupno načrtovanje dejavnosti z opredeljenimi vizijo, dejavnostmi, urejenostjo in sredstvi.

V prispevku predstavljamo dejavnike razvoja bralne kulture, to so omogočanje dostopnosti gradiva ter motivacija za branje (promocija, pomoč in svetovanje pri branju ter dogodki in prireditve) in model sodelovanja pri razvoju bralne kulture ter njegovo uresničitev v konkretnem projektu.

Ključne besede: bralna kultura, motivacija za branje, družinska bralna značka

3. skupina

Branje za učenje – branje za življenje?

Tadeja Česen Šink
OŠ Frana Albrehta Kamnik
tadejacesensink@os-fa.si

V prispevku je povzetih nekaj teoretičnih osnov s področja družinske in funkcionalne pismenosti ter motivacije za branje, ki so bile podlaga za pripravo roditeljskega sestanka z delavnico uporabnega branja. V prvem VIO osnovne šole z učenci razvijamo temeljne bralne zmožnosti. Glavni cilj procesa učenja branja je, da se tehnika do konca tretjega razreda čim bolj avtomatizira, ob tem pa se razvija tudi zmožnost bralnega razumevanja. V drugem delu prispevka je predstavljen roditeljski sestanek za starše in učence tretjega razreda, ki poteka v obliki delavnice, na kateri starši skupaj z otroki rešujejo naloge, primerne za tretješolce. S primeri nalog želimo staršem pokazati, katera so primerna umetnostna in neumetnostna besedila za tretješolce in hkrati pokazati, kaj se ob koncu tretjega razreda od učencev pričakuje na področju branja in bralnega razumevanja. Naloge so praktično naravnane, zahtevajo, da preberemo besedilo in v njem poiščemo informacije, ki jih uporabimo v praksi. Starši in otroci, ki se delavnice udeležijo, so v večini primerov zelo zadovoljni. Starši dobijo ideje, kako motivirati otroke za branje, ne da bi otroci nujno morali sedeti ob knjigah. Za uspeh učencev je potrebno sodelovanje vseh deležnikov, zato bomo v nadaljevanju poskusili najti način, kako privabiti še tiste, ki imajo več težav pri branju in kako tudi pri njih branje spremeniti v prijetno izkušnjo.

Ključne besede: branje, motivacija za branje, družinska pismenost, uporabno branje, funkcionalna pismenost

Kako podajamo knjige v roke otrok? ali Izposoja kot statistika in poslanstvo šolske knjižnice

Irma Krečič Slejko
OŠ Dobravlje
irma.krecic-slejko@os-dobravlje.si

V prispevku je razmišljanje o osnovnem poslanstvu šolske knjižnice – izposoji oziroma o načinu, kako podamo knjige v roke otrok. Na podlagi praktičnih izkušenj smo iskali teoretične podlage in razlage, ki bi osvetlile pomen te dejavnosti. Pogosto je kot temeljna naloga šolske knjižnice v obliki statističnih poročil izposoja tista dejavnost, ki knjižnici lahko dvigne ali zmanjša strokovni ugled. Izhajajoč iz dejstva, da je način izvedbe te dejavnosti tisti, ki omogoča prenos našega odnosa do knjige in branja na učence, sem s pomočjo različnih strokovnjakov iskala odgovore na zastavljeno vprašanje. Ob izposoji se poskušamo osredotočiti na dejstvo, da ne gre zgolj za statistiko, ki bo podpirala obstoj šolskih knjižnic, ampak za odnos. Sama izposoja je vpeta v cilj, ki ga želimo doseči in to je prevzetost z branjem, ki bo učencem dvignila samozavest, bralno sposobnost in izpolnitev lastne osebnosti za bolj kvalitetno življenje sedaj in v prihodnosti.

Ključne besede: šolska knjižnica, poslanstvo, izposoja, odnos, bralec

Formativno spremljanje v šolski knjižnici

Andreja Urbanec
OŠ Orehek Kranj
andreja.urbanec@osorehek.si

Prispevek prinaša osnovna teoretična izhodišča o formativnem spremljanju. V nadaljevanju so bolj podrobno razloženi posamezni elementi: nameni učenja in kriteriji uspešnosti, dokazi, povratna informacija, vprašanja v podporo učenju ter samovrednotenje in vrstniško vrednotenje. Nekateri elementi so prikazani skozi prakso pri urah knjižnično informacijskega znanja. Po izvedenih urah predstavljata evalvacija dela in samoevalvacija pomemben vidik in usmeritev za nadaljnje delo, zato je nekaj besed namenjenih tudi temu. Na koncu prispevka je nanizanih nekaj prednosti, ki jih v pouk in proces učenja prinaša uvajanje formativnega spremljanja.

Ključne besede: formativno spremljanje, aktivne oblike dela, šolska knjižnica, knjižničar

Referenčni pogovor v šolski knjižnici v luči NLP komunikacijskega modela

Barbara Obolnar
OŠ Škofljica
barbara.obolnar03@gmail.com

Šolska knjižnica je informacijsko središče šole. V njej se odvija pomemben proces – naučiti učence uporabe knjižnice in jih vzgojiti v samostojne uporabnike. Ključno vlogo v tem procesu ima šolski knjižničar. V prispevku so predstavljene kompetence, ki jih knjižničar potrebuje za učinkovito in

uspešno opravljanje svojega dela. Ker so delovne naloge šolskega knjižničarja raznolike, se prispevek osredotoča na referenčni proces, kjer knjižničar najbolj neposredno prihaja v stik s svojimi uporabniki. Da se referenčni pogovor uspešno izvrši in zaključi, so poleg profesionalnih znanj knjižničarja izjemno pomembne tudi njegove osebne lastnosti in kompetence. Prispevek prinaša nekaj predpostavk nevrolingvističnega programiranja, ki lahko knjižničarju koristijo pri vsakodnevem srečevanju z uporabniki in pri vzpostavljanju dobrega stika z njimi. Slednje pa bistveno poveča možnost, da bosta na koncu zadovoljna oba. Uporabnik in knjižničar.

Ključne besede: referenčni pogovor, komunikacija, vodenje uporabnikov, potrebe učencev, iskanje informacij, NLP

Domače branje je lahko tudi zanimivo – branje s starši

Štefka Zore

OŠ Venclja Perka Domžale

stefka.zore@guest.arnes.si

Domače branje učencem lahko hitro postane dolgočasno. Z učiteljico slovenščine sva se dogovorili, da bova popestrili domače branje v 6. razredu. K branju sva povabili starše, ki so izziv sprejeli. Učenci in starši so prebrali knjigo Nataše Konc Lorenzutti Avtobus ob treh. Učenci so se v šoli pripravili na srečanje s starši. Pripravili so svoj pogled na delo in oblikovali vprašanja, povezana z vsebino, saj so želeli slišati mnenje staršev. Učenci so zelo hudomušno in iskrivo vodili srečanje. Vprašanja so bila včasih tudi malo provokativna, saj so tako želeli izzvati starše, da povedo svoje mnenje. Odraščanje prinaša v medsebojne odnose nove dileme in vprašanja. Kako prav ravnati? V skupnem pogovoru so se prepletala mnenja učencev in staršev. Skupaj so ugotovili, da jim je tak način dela všeč.

Ključne besede: domače branje, branje s starši, pogovor

Oblike in dejavnosti za motiviranje mladih bralcev

Tatjana Krajnc Barič
OŠ Petrovče
tatjana.krajnc-baric@guest.arnes.si

Že vrsto let knjižničarji ugotavljamo, da med učenci upada interes za branje. Še posebej je ta upad opazen pri fantih v višjih razredih osnovne šole. Ta upad se najbolj slikovito pokaže pri številu bralcev za bralno značko. Na šoli smo iskali razne načine, kako pritegniti še posebej fante višjih razredov in kako jih navdušiti, da bodo postali bralci za vse življenje ter bodo branje doživeli kot prijetno in zabavno izkušnjo. V sodelovanju s športnim pedagogom smo našli nekaj načinov oz. nekaj dejavnosti, ki so pritegnile prav to skupino bralcev. Skušali smo poiskati področja, ki fante v tej starosti najbolj zanimajo in eno od takih področij je šport in tukaj smo začeli. Dejavnosti smo preizkusili in sedaj že vrsto let ugotavljamo, da delujejo. Fantje tudi v višjih razredih obiskujejo knjižnico in organizirane oblike dejavnosti za spodbujanje branja, opažamo, da se razvijajo kot bralci in posegajo tudi po gradivu, ki ni čisto neposredno povezano s poukom oz. domačim branjem in bralno značko. Na šoli izvajamo: Pozor, fantje berejo!; Kocka, povej; Slalom med pravljicami; Bralec, ne jezi se!; Črkatlon; Ko besede oživijo; Potepanje po Sloveniji ...

Ključne besede: branje, motivacija za branje, fantje, dejavnosti za spodbujanje branja, igre

PRIMERI DOBRE PRAKSE

Bralne spodbude v šolski knjižnici

Irena Brilej

Gimnazija Poljane

irena.brilej@gimnazija-poljane.com

Branje je vseživljenjska dejavnost in dejavnost za dobrobit vsakogar. Za razvoj posameznika je branje izrednega pomena, saj pripomore k spoznavanju, razumevanju in spoštovanju tako samega sebe kot tudi drugih ljudi in sveta. Branje kot vrednoto je potrebno privzgojiti že v otroštvu in jo potem skrbno vzdrževati tudi v času mladostništva. Zato je še kako pomembno, da branje približamo mladim in spodbujamo njihov bralni interes ter jim omogočamo dostop do čim bolj raznolike in kakovostne bralne aktivnosti. Med osnovne dejavnosti vsake šolske knjižnice IFLA /UNESCO Manifest o šolskih knjižnicah uvršča razvijanje in vzdrževanje veselja do branja, učenja in uporabe knjižnic ter pospeševanje branja. V šolski knjižnici Gimnazije Poljane, poleg razstavnih obeležij različnih dogodkov, skozi celo šolsko leto posvečamo branju dodatno pozornost. V prispevku so predstavljeni primeri dobre prakse bralnega spodbujanja, s katerimi lahko nevsiljivo nagovorimo in posredno povabimo mlade bralce k branju različnega gradiva.

Branje in spodbujanje branja: Zimski prijatelji

Nataša Markič
OŠ Danila Lokarja Ajdovščina
knjiznica@os-ajdovscina.si

Prispevek na temo spodbujanja branja izhaja iz slikanice z zimsko vsebino. V šolskem letu 2018/2019 je zgodba Zimski prijatelji razveselila učence kombiniranega 1. in 2. razreda OPP NIS, popestrila uro učencem tujcem in na zanimiv način premostila odsotnost učitelja v oddelku 3. razreda. Ista zgodba je bila tudi uvodna motivacija učencem, ki obiskujejo OPB, v projektu Spodbujamo prijateljstvo.

Spodbujanje branja na osnovi izbrane zgodbe je z vsemi sodelujočimi temeljilo na naslednjem:

- aktualno in času primerno gradivo,
- spoznavanje pravljic v povezavi s šolsko snovjo oz. njihova nadgradnja,
- razlaga novih besed, poslušanje slovenske besede in širjenje besedišča,
- večplastno doživljanje besedila z likovnim izražanjem oz. s poustvarjanjem prebranega,
- sodelovanje v različnih projektih, pogovor in razmišljanje o prebranem s prenosom tega v vsakdanje situacije.

Branje odpira vrata v svet znanja, prijateljstva in razumevanja posameznika v razvijajoči se družbi in prostoru, kjer se menjavajo narečja in se razvija jezik, se selijo in potujejo ljudje ter se spreminja okolje. Pomembno je zavedanje, da jezik pomeni toplino in varno zavetje doma. Ravno dom je tisti, ki izoblikuje jezik vsakdanjega sporazumevanja in ga nadgrajuje s prebranimi vsebinami. "Jezik je dom; dom je jezik," je zapisal ajdovski pisatelj Danilo Lokar. Njegova misel vodi k razmišljanju o jeziku, domu in širše o kulturi. Sem nedvomno sodijo tudi ure pouka in obiskovanja

knjižnice, v katerih se promovira branje tako za najmlajše učence kot tudi za tujejezične otroke, ki so tu vpisani v šolo.

Medgeneracijsko branje v knjižnici na OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica

Alenka Vurnik
OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica
alenka.vurnik@gmail.com

Izpostavljeni bosta dve dejavnosti, s katerima želimo pri učencih in delavcih naše šole spodbujati branje. Pri obeh projektih sodelujejo tudi učenci 3. VIO, ki so v primerjavi z ostalimi učenci bolj 'problematični' uporabniki knjižnice.

Medgeneracijsko branje na naši šoli deluje peto leto, vsako leto imamo najmanj 5 srečanj z 10-25 udeleženci. Vsako leto se srečanjem pridruži nekaj staršev, največ težav imamo z motiviranjem učencev, srečanj se namreč udeležuje le 5-10 učencev. Do zdaj smo obravnavali okrog 25 naslovov domačih in tujih avtorjev, prvo srečanje vsako leto je vedno namenjeno pesniški zbirki.

Medgeneracijsko branje želimo predstaviti predvsem z vidika priložnosti za razvijanje in učenje kulturnega pogovora, ki se mu v našem izobraževalnem sistemu in tudi na splošno v družbi nameni premalo pozornosti ali pa se ga celo načrtno ne spodbuja (politična soočenja, družbena omrežja ...). Vsako šolsko leto na začetku srečanj udeležence seznanim s pravili izmenjave mnenj. Svojo vlogo vidim predvsem pri vzpostavljanju ravnovesja med bolj in manj aktivnimi udeleženci.

Projekt »Mali in veliki prijatelji« poteka drugo leto. Tudi to je oblika medgeneracijskega sodelovanja, le da med mlajšimi in starejšimi učenci. Nekaj učencev iz 8. in 9. razreda enkrat tedensko bere skupaj z nekaterimi učenci 2. razreda (trenutno imamo 14 parov), ki imajo težave pri branju, premalo domače spodbude pri branju za bralno značko ipd. S starejšimi učenci imamo občasne sestanke, kjer poročajo o načinu dela in morebitnih težavah. To sodelovanje je koristno za mlajše in starejše učence; mlajši se čutijo sprejeti, starejši pa koristni in razvijajo odgovornost do mlajših. Vse to preventivno deluje tudi kot preprečevanje nasilja na šoli.

Adventni koledar v šolski knjižnici

Miriam Svete

OŠ dr. Ivana Korošca

miriam.svete@guest.arnes.si

Kako navdušiti za branje sodobne učence, ki imajo na voljo toliko lahkotnejših načinov za preživljanje prostega časa? Kako še privabiti učence v šolsko knjižnico? Kaj jim ponuditi? Tako se vedno znova sprašujemo šolski knjižničarji.

Pred dvema letoma se mi je porodila ideja, da bi v decembru nadgradila običajno mesečno knjižno uganko. Zastavila sem si cilj, da učence vsak dan pričaka nova knjižna uganka, ki je povezana z drugo knjigo. Ob tem so se učenci urili v branju, spoznavanju najnovejšega in včasih spregledanega knjižnega gradiva, v iskanju različnih bibliografskih podatkov o knjigah. Pri sestavljanju vprašanj sem se spraševala, kako zahtevno naj zastavim vprašanja in koliko naj bo vprašanj, da bom ohranila zanimanje za branje, da se jim ne bo zdelo prezahtevno in da ne bodo obupali. Tudi pri izbiri knjig sem skušala zajeti take, ki so bile primerne za čim širši krog bralcev.

Zaradi lažje organizacije dela in preglednosti sem izdelala učni list, kamor je učenec beležil odgovore na dnevno zastavljena vprašanja. Ob zapisovanju odgovorov so se učenci urili v različnih bralno učnih strategijah. V razstavnem kotičku jih je vsak dan čakal nov sklop vprašanj, ki se je nanašal na novo knjigo, skupaj s knjigo dneva. Glede na to, da imajo učenci včasih res zahtevne urnike, ki jim ne omogočajo vsakodnevnega obiska knjižnice, so reševali vprašanja za dva ali tri dni skupaj. Našli so se pari oz. skupinice učencev, ki so skupaj odgovarjali na vprašanja.

Ob adventnem koledarju vsi pomislimo na čokoladico, ki se nam ponudi za odprtim okencem. Še sodelavci so se v šali muzali, kje da je čokoladica pri tem koledarju. Zame je bila gotovo že ta, da so učenci radi prihajali v knjižnico. Kljub temu da je december kratek delovni mesec, je bilo potrebno vztrajati 14 delovnih dni, torej vzeti v roke 14 različnih knjig in iskati odgovore. Ta dejavnost je močno krepila vztrajnost učencev, ki je zelo pomembna za življenjsko uspešnost. Seveda so bili tudi učenci, ki so zelo dobro razumeli pravila, se zagnano lotili naloge in po nekaj dneh opustili dejavnost. Približno dve tretjini učencev, ki so se naloge lotili, je vztrajalo do konca.

Tako vztrajno dodatno delo gotovo zasluži nagrado. Ko so se učenci vrnili z božično-novoletnih počitnic, sem vse sodelujoče povabila v knjižnico, kjer so jih čakala darila. Prav vsakdo, ki je vztrajal do konca, je prejel lično zavito (uporabno) darilce. Čokoladica je vendarle bila! Sij v očeh in ponos učencev nad opravljenimi nalogami pa je bila še dodatna čokoladica za knjižničarko.

Izvedba prvega nacionalnega meseca skupnega branja na OŠ Prule

Gregor Škrlj

OŠ Prule

gregor.skrlj@guest.arnes.si

V letu 2018 je bil v Sloveniji organiziran in izpeljan prvi nacionalni mesec skupnega branja. V prispevku želim predstaviti in opisati vse dejavnosti, ki so se izvajale na naši šoli in v šolski knjižnici. Kot šola smo se vključili in v projekt prijavi dva mentorja ter vse dejavnosti, ki so se izvajale. Učiteljica slovenščine, ki je šolska koordinatorica projekta Rastem s knjigo, je dejavnosti načrtovala in izvedla z vsemi tremi oddelki sedmošolcev, sam pa sem pripravil tematske razstave, začetek bralne sezone, posebne oblike pouka KIZ o nastanku knjige, učenci so pisali knjige, nekateri učenci so sodelovali pri pisanju zamisli in idej s pomočjo spletnih aplikacij ter postali knjižnični detektivi.

Z izvedbo in priključitvijo v to posebno dogajanje smo vsak dan, v jutranjem času, po knjižnici iskali knjige, izdelovali knjižna kazala, reševali posebne uganke meseca ter reševali s knjigami povezne naloge. Učenci so najraje iskali knjižne zaklade, kar smo spretno prepletli in povezali z mednarodnim mesecem šolskih knjižnic kot tudi s tednom otroka. O dogodkih smo pisali na spletni strani knjižnice ter za šolski e-časopis. Najbolj pomemben pa je bil odziv in odmev pri učencih samih.

Bralno popotovanje

Nina Verbič Pacek
OŠ Elvire Vatovec Prade
verbic.nina@gmail.com

Z leti ugotavljamo, da učenci v višjih razredih osnovne šole niso več motivirani za branje. Višji razred kot so, večji je upad branja. Večina današnjih otrok je tudi zelo tekmovalno naravnanih, tako da berejo, predvsem ko imajo od tega neko korist ali znotraj nekega tekmovanja. Bralna značka je učencem zanimiva predvsem v prvem VIO, v drugem in tretjem pa se njen pomen drastično zniža.

Na žalost se velikokrat tudi zgodi, da bralna značko učenci opravijo že zelo zgodaj v šolskem letu (že do konca januarja), potem pa sploh ne berejo več. V zadnjih letih smo zato na naši šoli sodelovali v dveh bralnih projektih – Naša mala knjižnica in Bralna rovka. Pri prvem sodelujejo učenci prvih štirih razredov, pri drugi pa učenci petih in šestih. V lanskem šolskem letu je zaradi tega projekta bralna motivacija petošolcev in šestošolcev skokovito narasla. Ker smo imeli tako razrede do zadnjega VIO »pokrite« z različnimi tekmovanji, se je začelo porajati vprašanje, kako še sedme in osme razrede spodbuditi k branju.

Ideja je prišla na podlagi bralnega vlaka založbe Sanje, ki spodbuja medgeneracijsko branje odraslega in otroka. Vlak in vagoni so se zdeli odlična osnova. Ime Bralno popotovanje temelji na dejstvu, da nas knjige popeljejo v nov svet, da s knjigami potujemo v preteklost, prihodnost, na drug konec sveta ali pa v druge svetove. Bralno popotovanje je torej potovanje z literaturo.

Tekmovanje je namenjeno sedmim in osmim razredom in traja od oktobra do konca aprila. Učenci na vsak vagon napišejo svoje ime in priimek, avtorja in naslov knjige ter knjigo ocenijo s točkami od 0 do 100. Vagon nato

nalepijo ob lokomotivo svojega razreda. S tem imajo ves čas vsi tekmovalci vpogled v lasten napredek in na uvrstitev celotnega razreda, poleg tega pa dobijo tudi dobre namige za branje s strani svojih sovrstnikov.

Aprila bo razred, ki bo prebral največ knjig, prejel sladko nagrado, prvi trije posamezniki, ki bodo prebrali največ knjig, pa knjižne nagrade.

Medgeneracijsko branje – povezovanje najmlajših z najstniki

Barbara Stuhne Vuk
OŠ Vinica
barbara.stuhne-vuk@guest.arnes.si

Vsakodnevno slišimo, da branje krepi duha in telo ter bogati domišljijo. Hkrati pa kritike, da mladi vse bolj poredko segajo po knjigah in vse manj berejo. Zato smo se odločili, da našim šolarjem približamo branje.

Ker smo majhna šola, ki šteje 146 učencev in imamo samo en oddelek vsakega razreda, se naši učenci med seboj vsaj bežno poznajo ali pa so prijatelji. Velikokrat se srečajo na hodnikih, ker so nekatere učilnice na istem hodniku kot so učilnice razrednega pouka.

Odločila sem se, da bodo učenci osmega ter devetega razreda brali učencem prvega VIO. Tako se bodo sami preizkusili v vlogi bralca in se ponovno srečali s pravljicami iz svojega otroštva. V veliki večini fantje zadnjega VIO po evidencah naše bralne značke berejo manj ali kar odnehajo ter se pogosto odločajo za »tanjše« knjige in ne berejo več pravljic, zato je to predstavljalo pravi izziv.

Učenci devetega razreda so na začetku nalogo sprejeli z zadržanostjo in nekateri z odporom, osmošolci pa so bili nasprotno navdušeni.

Tako sem učence devetega razreda, katerih je po številu enako kot drugošolcev, dodelila za branje v drugem razred. Osmošolci pa so razdeljeni

v dva manjši učni skupini, tako je ena skupina brala prvošolcem, druga pa tretješolcem.

Vsakemu bralcu je bil dodeljen en učenec (oziroma dva, če je bilo mlajših učencev več). Starejši učenci so prišli v razred iskat dodeljenega učenca, kjer so prevzeli tudi knjigo. K sreči poznam mlajše učence in sem jim dodelila knjige, ki so se zdele zanje po tematiki in vsebini zanimive.

Branje je potekalo po vseh kottiški šole, vsak naj bi si izbral najbolj udobnega in prijetnega. Tako so brali v šolski avli, garderobi, na klopcah ob oknih, med knjižnimi policami, na preprogi ...

Po končanem branju so bili mlajši učenci vzhičeni, pa tudi starejšim je bila izkušnja všeč. Učenci prvega VIO so ob koncu ilustrirali naslovnico po svoji predstavi, starejši pa so svojo izkušnjo opisali in ocenili. Komentarji so bili zelo vzpodbudni. Opažam, da starejši učenci sedaj večkrat, ko so na obisku v knjižnici, vzamejo v roke slikanico in jo prelistajo ali pa vsaj mlajšim svetujejo, da naj jo preberejo, ker je zanimiva. Prav tako sedaj pogosto povabimo starejše učence, da pri podaljšanem bivanju berejo mlajšim, posebno dekleta so navdušena.

Misli in utrinki osmo- in devetošolcev o bralni izkušnji:

»Moja poslušalka me je zelo napeto poslušala, ko sva brali, je opazovala slikice. V pogovoru je sodelovala in odgovarjala. Zgodba ji je bila zanimiva. Takšno izkušnjo bi še enkrat ponovila, ker se mi je to zdelo zanimivo in rada delam z otroki.« Nika

»Z Janom sva se imela lepo. Pridno je poslušal in knjiga se mu je zdela zanimiva. Skupaj sva prelistala knjigo in naredila kratko obnovo. Tudi meni se je zdela knjiga zanimiva in izkušnja je bila zelo lepa. To bi želela definitivno ponoviti.« Nina

»Dobila sem knjigo z naslovom Skrivališče. Brala sem jo Taiu. Knjiga mu je bila zelo zanimiva, zato je spremljal in poslušal. Na koncu sem mu postavila nekaj vprašanj, da sem preverila, če je knjigo razumel in njegovo mišljenje. Ker mu je bila knjiga tako všeč, sem mu jo prebrala še enkrat.«

Leona

»Knjigo sem bral Nini. Naslov je bil Miška požeruška kupuje moko. Knjiga je bila kar zahtevna. Bral sem jo jaz, ona je pridno poslušala. Ob moji pomoči sva knjigo obnovila.« Ivo

»S Klaro sva imela knjigo Ljubek star lev in obema je bila knjiga všeč. Knjigo sva skupaj obnovila in se o njej pogovarjala. Moja izkušnja je bila zanimiva.« Žan

»Bilo mi je zelo zanimivo in upam, da Jakobu tudi. Dovolila sem, da bere tudi sam in bil je zelo dober. Všeč mi je bilo, da me je poslušal in ko je bral on, sem poslušala jaz. Upam, da še kdaj ponovimo« Roberta

»Bilo mi je všeč. Naslednje leto bi lahko brali Frančka. Oba sta poslušala in znala povedati obnovo.« Nik

»Bilo mi je še kar zanimivo.« Jaka

»Bilo je zelo lepo. Oba sta bila dobra poslušalca. Ob vsaki sliki smo se ustavili in jo opisali.« Neznani

»Bilo je kul. Knjiga je bila poučna in primerna. Otroci so me poslušali in vmes tudi razmišljali. To bi moralo biti večkrat. Bral sem Mihi in še eni deklici.« Neznani

»Bilo mi je lepo, ko sem bral mlajšim. Lepo so poslušali ter kasneje obnovili.« Maks

»Bilo je lepo, ko sem bral deklici, ki me je poslušala. In rad bi, da imamo še več takšnih dogodkov.« Klemen

»Knjiga se je zdela poslušalcema zanimiva, poslušala sta pozorno. Tudi ilustracije so bile zanimive. Jaz v vlogi bralca ne bi bila več.« Maja

»Bralna izkušnja je bila zanimiva, vseč mi je bilo to, da nisem bral le sebi. Ni mi bilo vseč, da Julij ni poslušal in ni bil miren.« Velibor

»Bral sem Klari. Bila je zelo navdušena nad knjigo in zgodbo. Poslušala je zelo zbrano.« Žiga

»Brala sem knjigo Plahi zmaj. Ko sem brala, me je poslušal, bilo mi je prijetno. Ves čas je bil tiho in gledal slike. Pravljica mu je bila večč, na koncu sva še enkrat prelistala slikanico. Vprašala sem ga, kako bi se sam počutil na zmajevem mestu in kaj si je zapomnil. Objel me je in rekel, da upa, da mu bom še kdaj brala. Z veseljem bi še kdaj brala mlajšim otrokom.« Melanija

»Zanimiva izkušnja. Malo se je igral, a naslednji hip je že bil pri knjigi in me poslušal. Knjigo sem brala fantu, za katerega sem mislila, da ne bo poslušal, saj je med odmori zelo živahen. Rada bi, da večkrat beremo prvošolcem. Bilo je lepo, ker je poslušal. Če bomo še brali, bi rada, da si otroke izberemo sami.« Lucija

»Predstavila se je in rekla, da ji je ime Mary. Začeli smo brati zgodbo in vprašal sem jo, če zna brati? Odgovorila je, da ne. Ko sem bral, je rekla, da ji zgodba ni zanimiva, ampak slike pa. Ni je bilo sram. Kak trenutek ni poslušala in sem ji pokazal slike, da ji je bilo zanimivo.« Nik